

Paardenstaart (*Equisetum*)

ALGEMENE SLEUTEL

- Stengel **ros of bruin**
 - Stengel na rijping groen wordend
 - Stengel na rijping afstervend
 - 6 – 12 tanden
 - 20 – 35 tanden
- Stengel **ivoor** (eventueel groene zijtakken)
- Stengel **groen**
 - Tandens kapvormig, per 2 of 6
 - Tandens vrij of afwezig
 - Centrale holte t.o.v. stengel 50% of meer
 - Aren stomp, 15-25 mm, stengel glad, lid korter dan schede
 - Aren spits, stengel ruw
 - Aren 10-15 mm, stengel glad, iets ruw, lid gelijk aan schede
 - Centrale holte t.o.v. stengel 15-30%
 - Eerste lid helft van de schede
 - Eerste lid even lang als schede

Bospaardenstaart

Heermoes
Reuzenpaardenstaart
Reuzenpaardenstaart

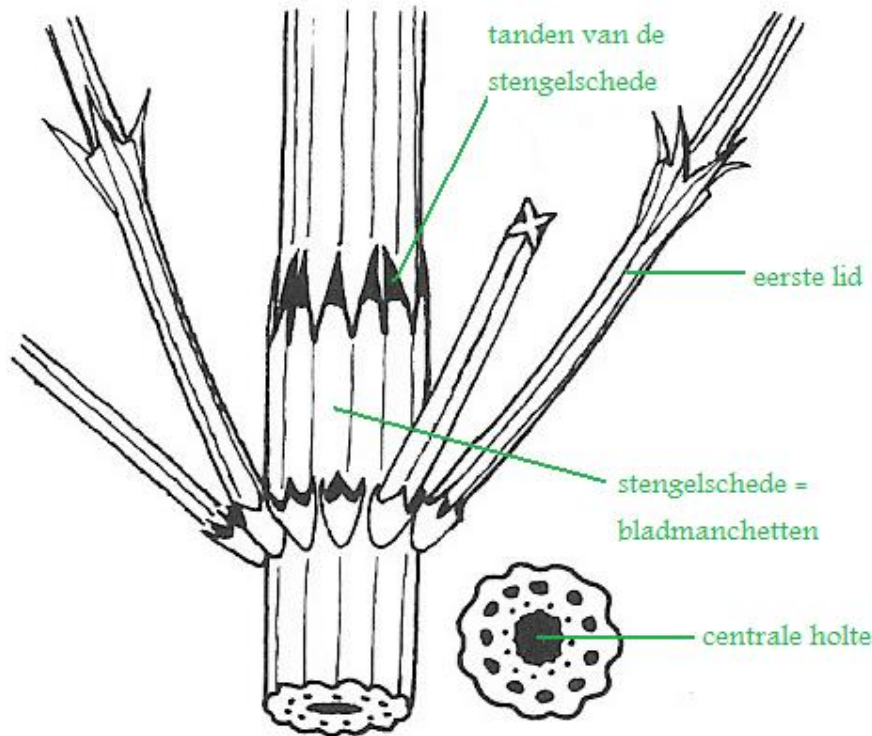
Bospaardenstaart

Holpijp
Schaafstro

Bastaardpaardenstaart

Lidrus
Heermoes

- al dan niet voorkomen van steriele stengels
- aantal tanden, samenhangend of niet
- lengte van eerste lid t.o.v. stengelschede
- grootte centrale holte t.o.v. stengelbreedte
- vorm en lengte sporenaren

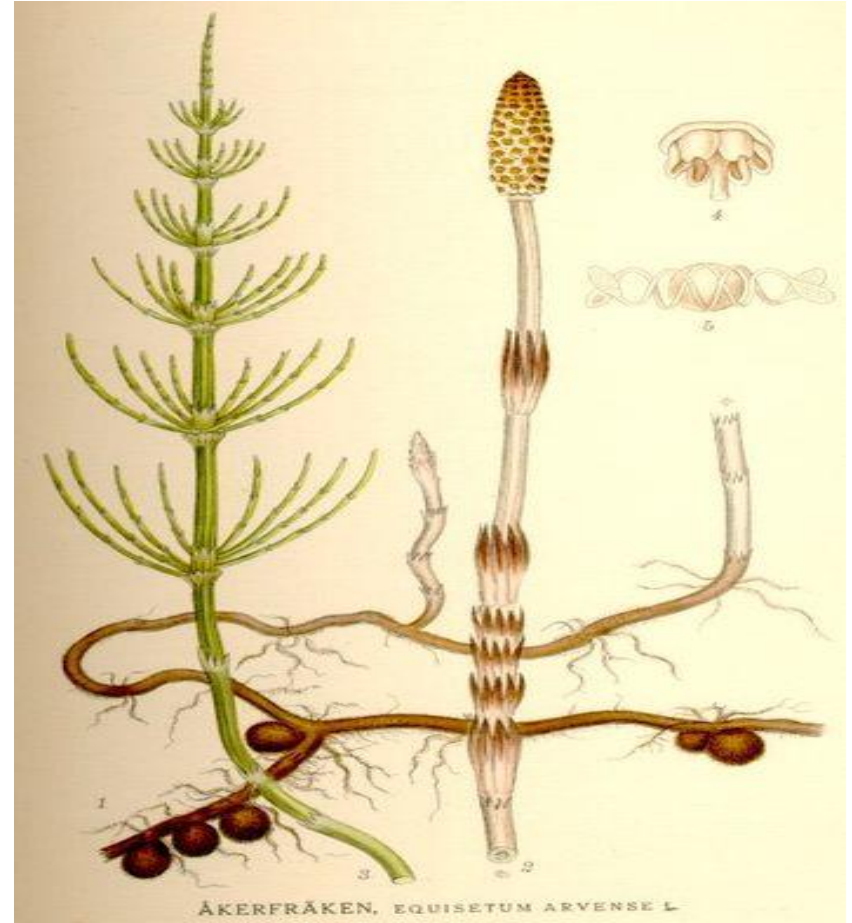

Uitgebreidere determinatiesleutel :

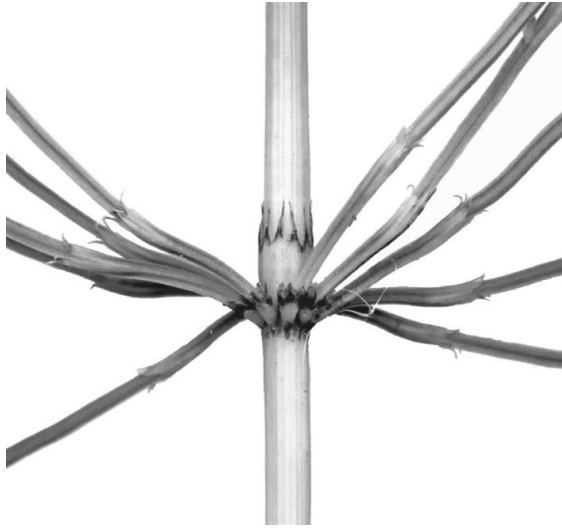
http://www.botanik-bochum.de/html/publ/OVBBV2-6_Lubienski_Equisetum.pdf

Bospaardenstaart

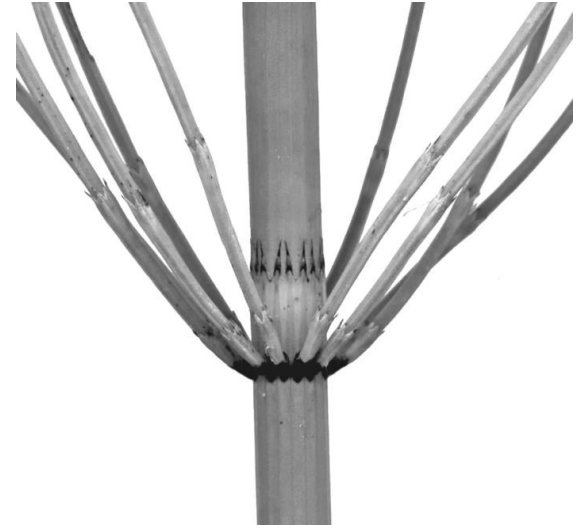
Heermoes

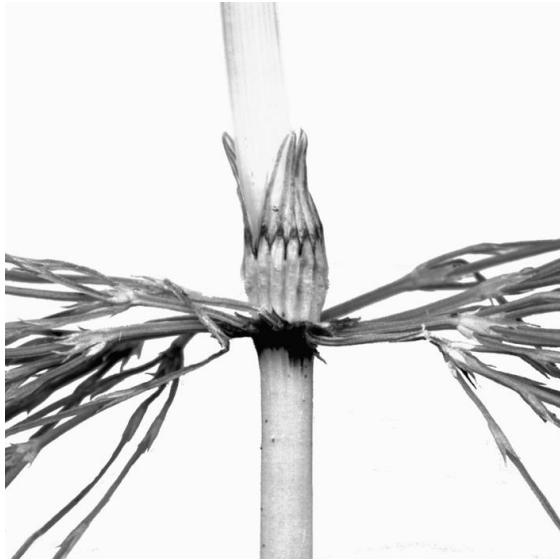
Heermoes (*E. arvense*)

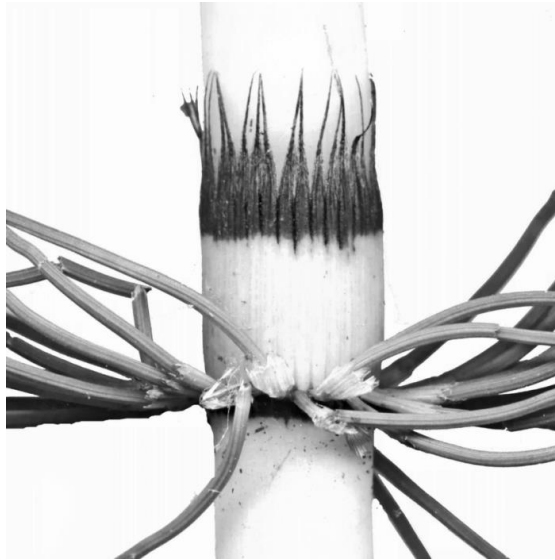
Lidrus (*E. palustre*)

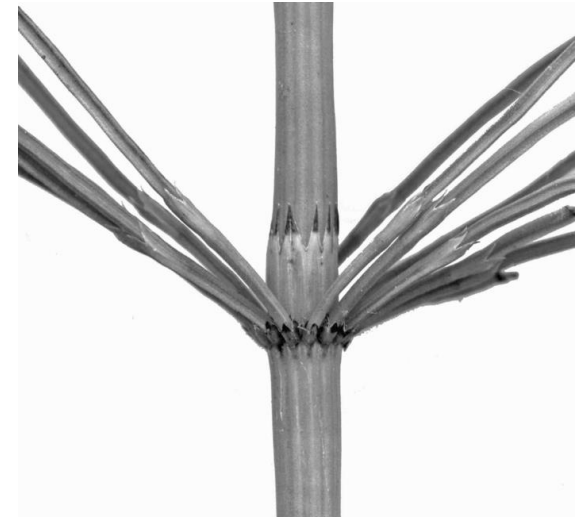
Holpijp (*E. fluviatile*)

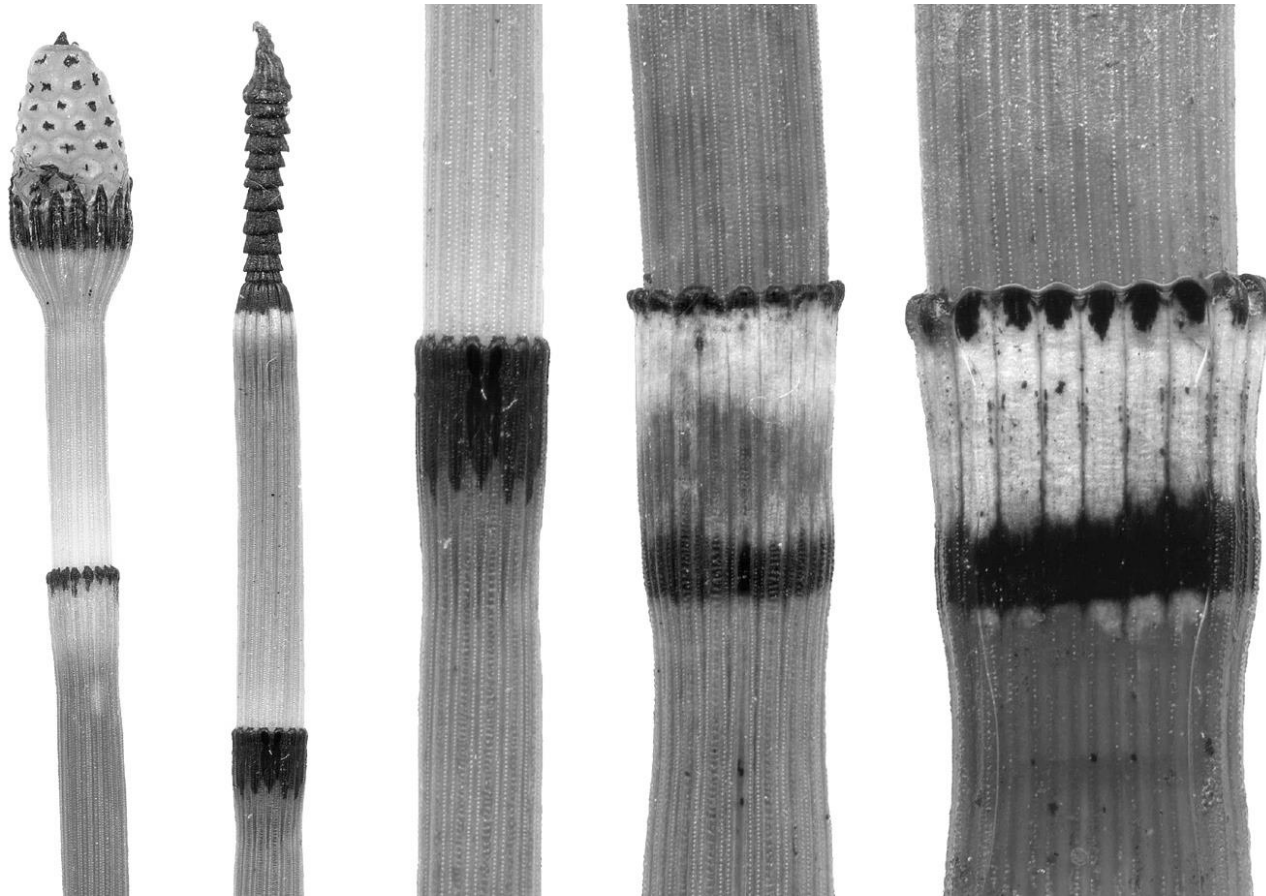
Bospaardenstaart (*E. sylvaticum*)

Reuzenpaardenstaart (*E. telmateia*)

Bastaardpaardenstaart
(*E. litorale* = *E. fluviatile* x *E. arvense*)

Schaafstro (*Equisetum hyemale*)

Heermoes (*Equisetum arvense*)

Familie

paardenstaartfamilie (*Equisetaceae*)

Diagnostische kenmerken

Wortelstok vlak onder de grond fijn, wollig, geelbruin behaard. Takomhulsels groenig of bruinig, aan de voet soms donkerder bruin, dof, ca. 1,5 mm lang. Eerste lid van de zijtakken langer dan de stengelschede. Tandens van de scheden smal vliezig gerand. Aren tot 4 cm lang, aan aparte vruchtbare stengels, deze tot 30 cm lang, vóór de onvruchtbare verschijnend; stengelscheden met 6-12, vaak gedeeltelijk samenhangende tanden.

Hoogte

fertiele stengels : 10 – 40 cm.
steriele stengels : 10 – 100 cm.

Bloeitijd

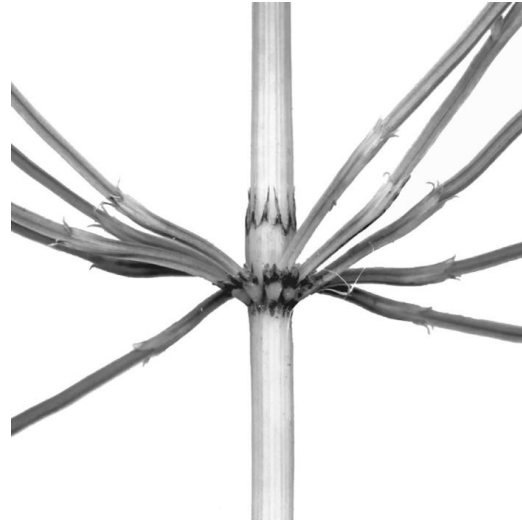
April - mei

Levensvorm

Wortelstokgeofyt (winterknoppen onder de grond)

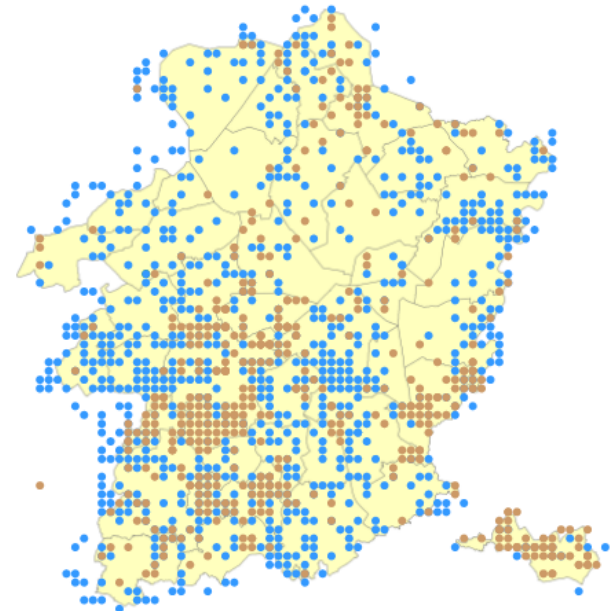
Standplaats

Bouwland, ruderaal plaatsen, sloten.

Verspreiding

		#wnm	# ex
●	... - 1970	1	1
●	1971-'94	823	823
●	1995 - ...	504	504

Lidrus (*Equisetum palustre*)

Familie

paardenstaartfamilie (*Equisetaceae*)

Diagnostische kenmerken

Wortelstok kaal. Takomhulsels donkerbruin tot zwart, glanzend, ca. 1 mm lang. Eerste lid van de zijtakken ongeveer half zo lang als de stengelschede (incl. de tanden). Tand van de schede vrij breed witvliezig gerand. Aren eidelings, soms ook aan enkele zijtakken. Wortelstok diep ondergronds met meestal in snoeren gerangschikte knollen.

Hoogte

20 – 70 cm.

Bloeitijd

Juni - september

Levensvorm

Wortelstokgeofyt (winterknoppen onder de grond) of Helofyt.

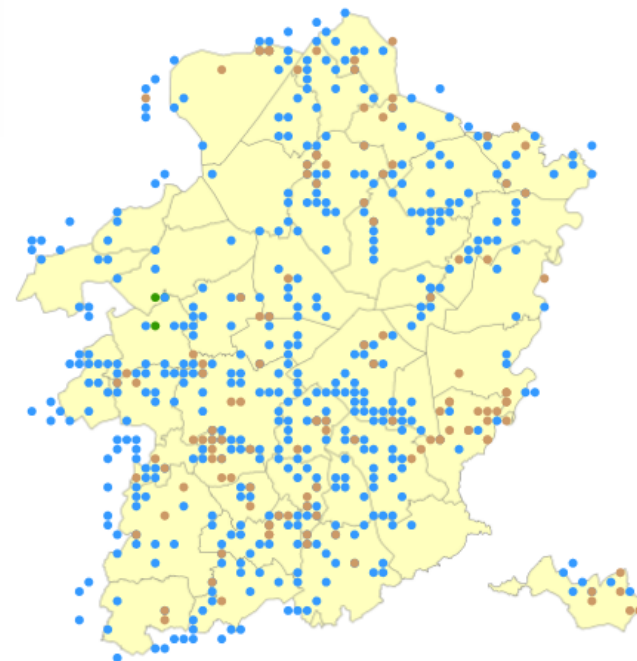
Standplaats

Vochtige weiden, moerassen, sloten, oevers van plassen.

Verspreiding

		#wnm	# ex
●	... - 1970	3	3
●	1971-'94	456	456
●	1995 - ...	126	126

Holpijp (*Equisetum fluviatile*)

Familie

paardenstaartfamilie (*Equisetaceae*)

Diagnostische kenmerken

Wortelstok vlak onder de grond fijn, wollig, geelbruin behaard. Takomhulsels groenig of bruinig, aan de voet soms donkerder bruin, dof, ca. 1,5 mm lang. Eerste lid van de zijtakken langer dan de stengelschede. Tandens van de scheden smal vliezig gerand. Aren tot 4 cm lang, aan aparte vruchtbare stengels, deze tot 30 cm lang, vóór de onvruchtbare verschijnend; stengelscheden met 6-12, vaak gedeeltelijk samenhangende tanden.

Hoogte

fertiele stengels : 10 – 40 cm.
steriele stengels : 10 – 100 cm.

Bloeitijd

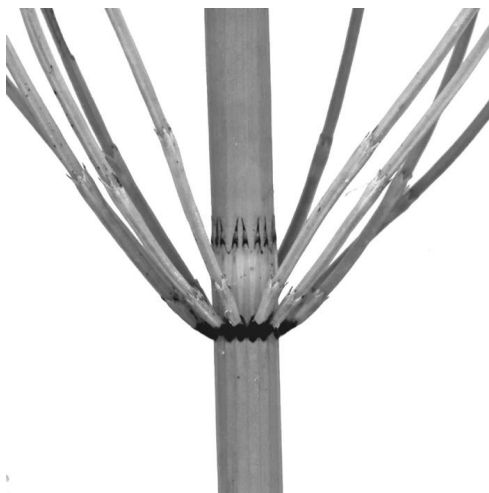
April - mei

Levensvorm

Wortelstokgeofyt (winterknoppen onder de grond)

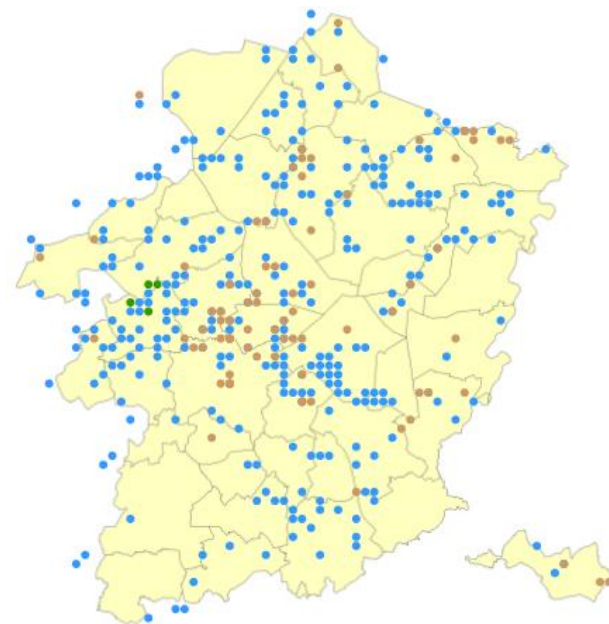
Standplaats

Bouwland, ruderaal plaatsen, sloten.

Verspreiding

		#wnm	# ex
●	... - 1970	4	4
●	1971-'94	310	310
●	1995 - ...	85	85

Bospaardenstaart (*Equisetum sylvaticum*)

Familie

paardenstaartfamilie (*Equisetaceae*)

Diagnostische kenmerken

Stengelscheden en tanden naar boven toe helder roodbruin; tanden in groepjes van 2-6 kapvormig samenhangend. Stengels 3-5 mm dik, met dichte kransen van overhangende, onvertakte of (later in het seizoen) 1-2 maal vertakte, groene zijtakken; centrale holte ca. 0,5 van de middellijn van de stengel. Stengels met aar aanvankelijk bladgroenloos, tijdens de rijping van de sporen groene zijtakjes vormend, daarna zelf groen wordend. Aren 15-25 mm lang, na rijpheid verdrogend en afvallend.

Hoogte

15 – 80 cm.

Bloeitijd

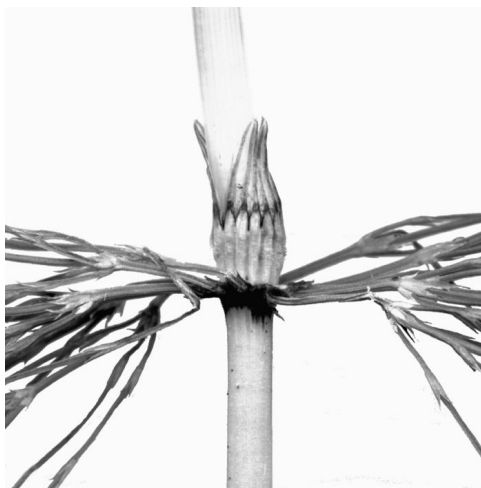
April - mei

Levensvorm

Wortelstokgeofyt (winterknoppen onder de grond) of Helofyt.

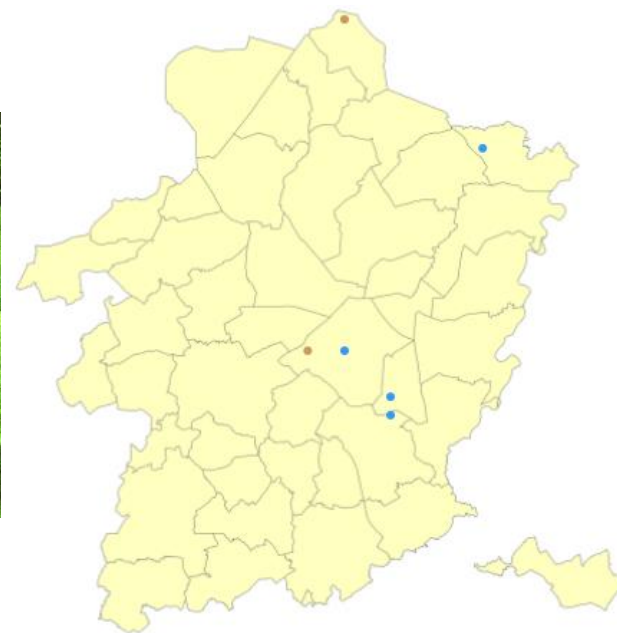
Standplaats

Vochtige bossen, beekoevers en zure moerassen.

Verspreiding

		#wnm	# ex
●	... - 1970	0	0
●	1971-'94	4	4
●	1995 - ...	2	2

Reuzenpaardenstaart (*Equisetum telmateia*)

Familie

paardenstaartfamilie (*Equisetaceae*)

Diagnostische kenmerken

Stengel bleek, ivoorwit, ca. 1 cm dik, met dichte kransen van schuin afstaande of iets overhangende, bijna steeds onvertakte, groene zijtakken; centrale holte meer dan 2/3 van de middellijn van de stengel. Stengelscheden bleekgroen, bovenrand bruinig, tot 2 cm lang, los aanliggend; tanden lang, priemvormig, bruin, smal vliezig gerand. Aren tot 10 cm lang, aan aparte vruchtbare stengels, deze tot 50 cm lang, vóór de onvruchtbare verschijnend; stengelscheden met 20-35 soms gedeeltelijk samenhangende tanden.

Hoogte

fertiele stengels : 15 – 50 cm.

steriele stengels : 40 – 150 (- 200) cm.

Bloeitijd

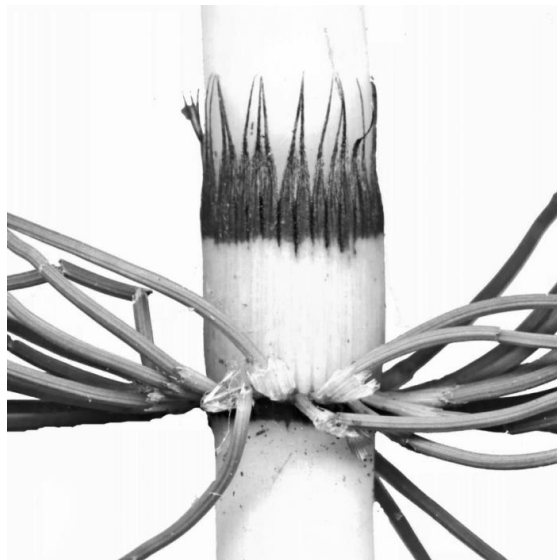
April

Levensvorm

Wortelstokgeofyt (winterknoppen onder de grond)

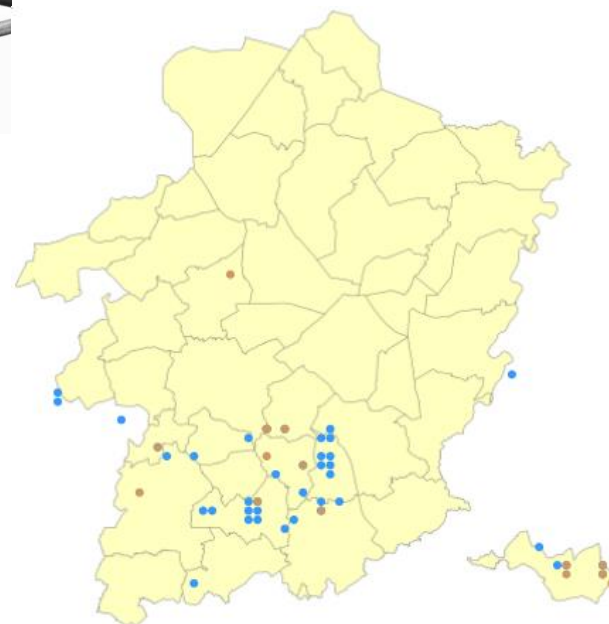
Standplaats

Bronnen van kalkrijk water, essenbossen, natte weiden.

Verspreiding

		#wnm	# ex
●	... - 1970	0	0
●	1971-'94	40	40
●	1995 - ...	16	16

Bastaardpaardenstaart (*Equisetum litorale*)

Familie

paardenstaartfamilie (*Equisetaceae*)

Diagnostische kenmerken

De bastaard tussen *Equisetum fluviatile* en *Equisetum arvense* is steriel (de sporangioforen staan nooit los van elkaar); hij lijkt op drogere plaatsen meer op *Equisetum arvense*, op nattere plaatsen meer op *Equisetum fluviatile*. Waar hij voorkomt ontbreekt vaak 1 van de oudersoorten. Hij onderscheidt zich als volgt: Stengel glad of iets ruw, met 8-16 vrij duidelijke ribben; centrale holte 0,5-0,25 van de middellijn van de stengel. Wortelstok kaal. Eerste lid van de zijtakken ongeveer even lang als de stengelschede. Aar 10-15 mm lang.

Hoogte

30 – 85 cm.

Bloeitijd

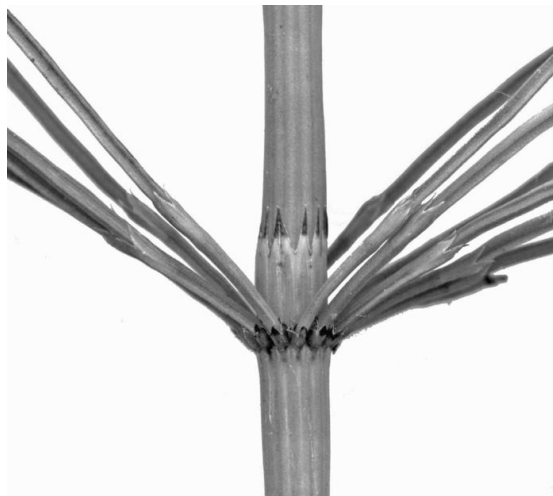
Juni - juli

Levensvorm

Geofyt (winterknoppen onder de grond)

Standplaats

Vooral op omgewerkte plekken op zandige, vochtige grond.

Verspreiding

		#wnm	# ex
●	... - 1970		
●	1971-'94		
●	1995 - ...		

Geen gegevens.

Schaafstro (*Equisetum hyemale*)

Familie

paardenstaartfamilie (*Equisetaceae*)

Diagnostische kenmerken

Stengel zeer ruw, donker blauw- of olijfgroen, rechtopstaand met overhangende top, soms in bundels maar onvertakt, 3-6 mm dik; centrale holte 2/3 of meer van de stengeldoorsnede innemend. Stengelscheden de stengel zeer stijf omsluitend, tot 9 mm lang, grijsgroen, grijswit verdrogend, met 1 of 2 zwartachtige banden, zelden vrijwel geheel zwartachtig; tanden priemvormig, dunvliezig, gekronkeld, alle vroeg afvallend, de rest van de schede daarna ondiep gekarteld of schijnbaar gaaf.

Hoogte

20 – 100 (- 150) cm.

Bloeitijd

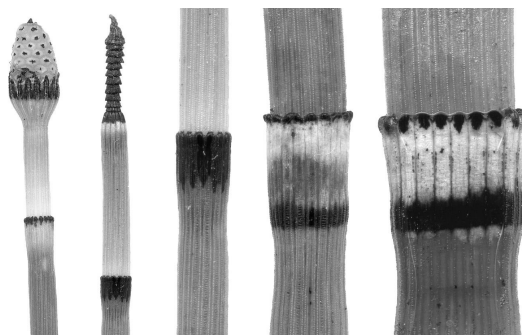
Mei - augustus

Levensvorm

Wortelstokgeofyt (winterknoppen onder de grond)

Standplaats

Bossen op vochtige tot moerassige bodem, vaak op plaatsen met verjongd substraat.

Verspreiding

		#wnm	# ex
●	... - 1970	0	0
●	1971-'94	10	10
●	1995 - ...	2	2

